

De waardevolle klinische les van Prof. CARP (1963) wordt ontsierd door een korte beschouwing over impressionisme en expressionisme, waarin aan deze termen een ongebruikelijke en zelfs onjuiste betekenis verleend wordt.

Impressionisme is een term, voor het eerst als spotnaam gebruikt door de journalist LEROY in 1874; de term is afgeleid van „impression, soleil levant”, de titel van een schilderij van MONET; later is het woord gebruikt voor een richting in de schilderkunst, en naderhand is het ook gebruikt met betrekking tot de belletristiek. „De persoonlijke esthetische ervaring” wordt op de voorgrond gesteld.

„In het expressionisme als moderne kunststroming, streeft de beeldende kunstenaar ernaar zich bewust af te wenden van het interpreteren van de realiteit, ten einde uiting te geven aan geestelijke spanningen, waarbij een sterk aansprekende kleur bijdraagt tot de beoogde expressie”. Het is een term van de uitgever WALDEN uit 1911, waarmee deze alle „progressieve” richtingen van de schilderkunst uit zijn tijd aangaf.

De „deformatie” bestaat, wanneer het conventionalisme als norm geldt. Verminking is dan een subjectief waardeoordeel over een dergelijke deformatie.

Symbolisme (tegenover realisme) wordt ook in de schilderkunst onderscheiden van expressionisme, al is het met het laatste vaker verbonden dan met het impressionisme.

Symbolisme veronderstelt beslist niet zonder meer platonisme met twee werkelijkheden, een banale en een daarachter schuilgaande: dat is dan een bijzondere en niet algemene gebruikelijke opvatting van symbolisme.

Literatuur: CARP, E. A. D. E. (1963) *Ned. T. Geneesk.* 107, 1073.

Beverwijk, 26 juni 1963

J. H. VAN MEURS

Met alle waardering voor de belangwekkende opmerkingen van collega VAN MEURS heb ik in mijn klinische les over „De picturale expressie als hulpmiddel van diagnostiek” het begrip impressionisme slechts bedoeld als een picturale uitdrukkingwijze, welke in het bijzonder gericht is op het wekken van een stemming.

Indien dit naar het oordeel van collega VAN MEURS een ongebruikelijke wijze van doen is, dan bied ik hem hiervoor mijn verontschuldiging aan.

Oegstgeest, 12 juli 1963

E. A. D. E. CARP

BERICHTEN

BUITENLAND

Wereldberichten

Bestrijding van bilharziosis. — In tropische en subtropische op primitieve wijze bewerkte landbouwgebieden van Afrika, Azië en Amerika leven ongetelde tientallen miljoenen van lijders aan vormen van schistosomiasis (bilharziosis). Ook ten aanzien van dit parasitisme ervaart men dat sociale ontwikkeling niet altijd aanstonds hygiënische vooruitgang betekent. Irrigatiewerken die bestemd zijn 's mensen levensstandaard te verhogen, bevorderen soms de voortplanting van zoetwaterslakken, waarin de met urine of faeces uitgescheiden trematode-eieren in enige larve-stadia hun bestaan voortzetten. Bestrijding van bilharziosis is het moeilijkste wereldvraagstuk, waarvan de studie door de Wereldgezondheidsorganisatie wordt ondersteund. In Soedan, Tanganyika, Egypte en Zuid-Afrika toetst men op grote proefterreinen nieuwe mollusciciden, en sedert de tweede wereldoorlog, toen bilharziose zich ook als militair vraagstuk voordeed,

zoekt men ter genezing van de zieken eveneens naar iets beters dan antimoontverbindingen. (*WHO Press*, juni 1963).

Engeland

Comité van waakzaamheid tegen nieuwe geneesmiddelen. — De minister van gezondheid omschreef de hoofdtak van het Committee on Drug Safety (zie deze rubriek, bl. 44 en 921) met de volgende woorden: „To invite from the manufacturer or other person developing or proposing to market a drug in the United Kingdom any reports they make think fit on the toxicity tests carried out on it; to consider whether any further tests should be made and whether the drug should be submitted to clinical trial; and to convey their advice to those who submitted reports”. (*Med. Offr.*, 28 juni, bl. 405).

Oraal contraceptivum. — De *Medical Officer* van 28 juni (bl. 395) geeft het verslag van een persconferentie, gehouden door British Drug Houses ter introductie van „Britain's first oral contraceptive”. Sinds 1948 zijn aan de wetenschappelijke vooronderzoekingen van Validol £ 500.000 ten koste gelegd. Indien de behandelende arts verklaart „that further pregnancy is contra-indicated medically” kan Validol „under National Health Service prescription” worden voorgeschreven. In de vrije praktijk of zonder dergelijke verklaring bedraagt de prijs „10 shilling for a month's supply”.

Positieve tuberculine reactie door suggestie onder hypnose verzwakt. — In het National Institute for medical Research te Londen hebben drie artsen nagegaan of het mogelijk is, bij personen met positieve tuberculine reactie door suggestie onder hypnose het positief worden bij een herhaalde proef te verzwakken. Bij vier proefpersonen zagen zij inderdaad „a clear-cut diminution in the macroscopic response to tuberculin after direct suggestion under hypnose not to react”. Histologisch was er met de controle geen verschil in de cellulaire infiltratie, maar de exsudatie van vloeistof was minder. In het verslag van de proeven in de *British Medical Journal* van 22 juni (bl. 1649) wordt niet herinnerd aan het fameuze psychosomatische experiment, enige jaren geleden in de *Lancet* gepubliceerd. Toen was het een psychiater gelukt in samenwerking met een dermatoloog bij zeven lijders aan wratten door suggestie onder hypnose één lichaamsheft van wratten te bevrijden (zie deze rubriek, 1959, bl. 2214).

Frankrijk

Schijnbare slapeloosheid. — Bij hun „études électro-encéphalographiques sur le sommeil de nuit” vergeleken onderzoekers vijf goede slapers met „trois sujets se plaignant d'une insomnie complète, chronique”. De proefpersonen voldeden echter niet aan de eisen. „L'E.E.G. prouve qu'il existe de nombreux sujets qui dorment bien, mais ne savent pas qu'ils ont dormi”. (*Presse méd.*, bl. 1674).

Italië

Nicotine en lobeline. — De leider van het centrum voor de studie van „precancerosis” van de Umberto-polikliniek te Rome vroeg 1167 lijders naar hun rookgewoonten. Het aantal niet-rokers bedroeg 10 pct van het aantal. De sigarettenrokers deelde hij in als 18 pct kettingrokers, 35 pct zeer zware rokers, 40 pct zware rokers en 7 pct lichte rokers, onderscheidenlijk met rantsoenen van 40 en meer, 30 tot 40, 20 tot 30 en 5 tot 10 sigaretten per dag. Voor hem staat het vast dat het misbruik van sigaretten op verslaving berust en dat de aan nicotine farmacologisch verwante lobeline in staat is, de verslaafde zijn vrijheid te hergeven. (*Panminerva medica*, bl. 225).